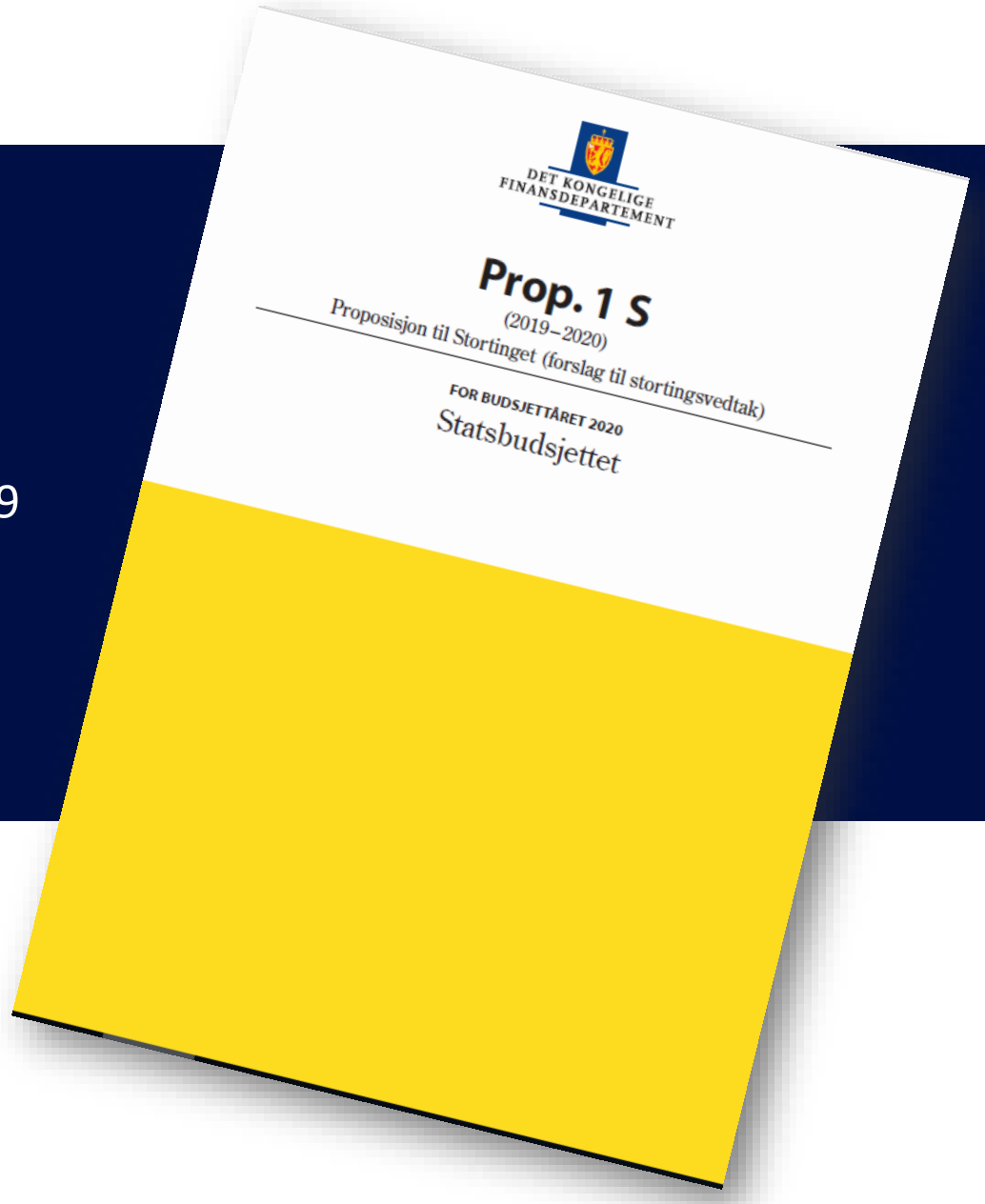
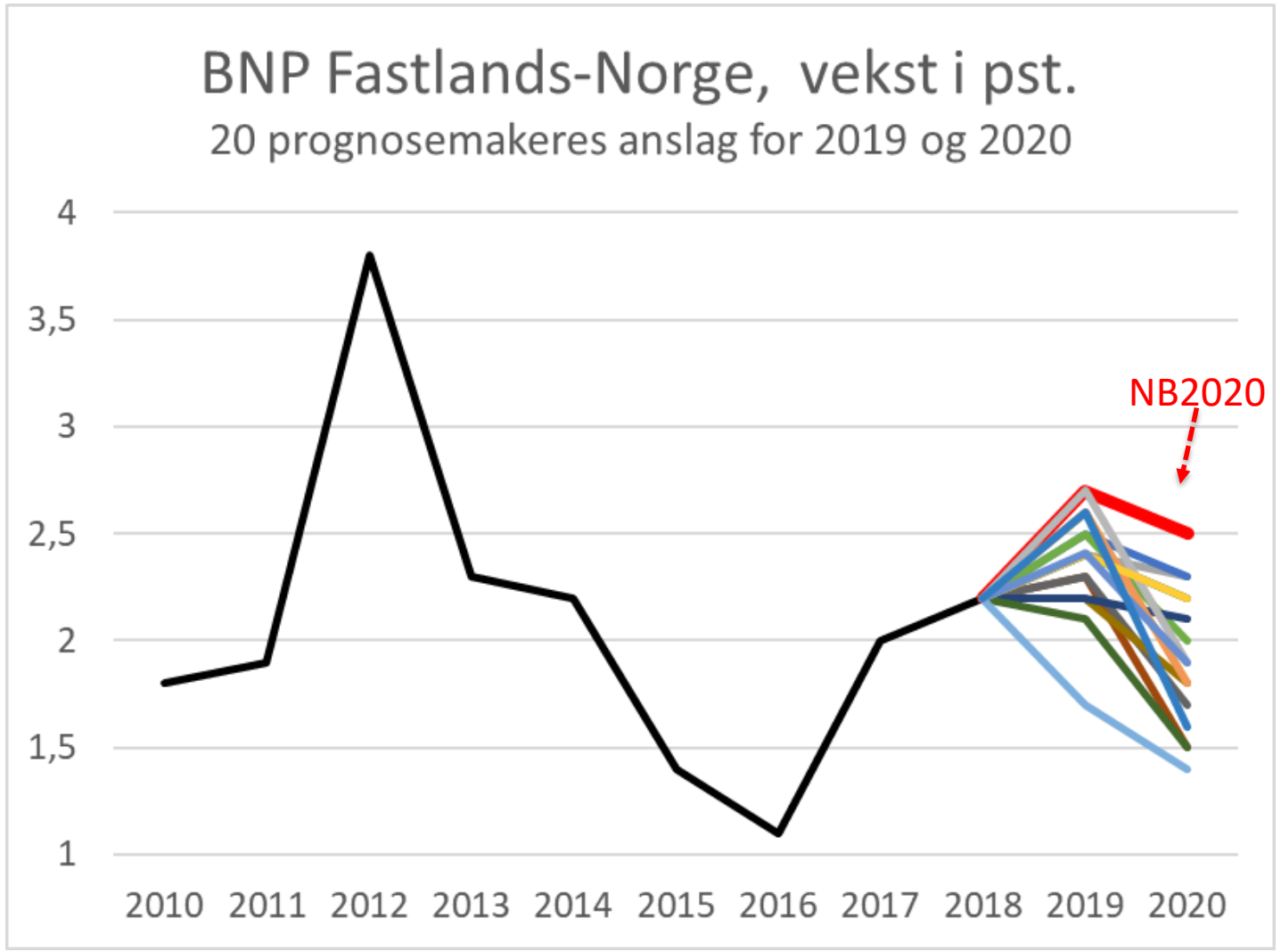
Statsbudsjettet 2020

Torbjørn Eika og Helge Eide, finanskomiteen 14.10. 2019

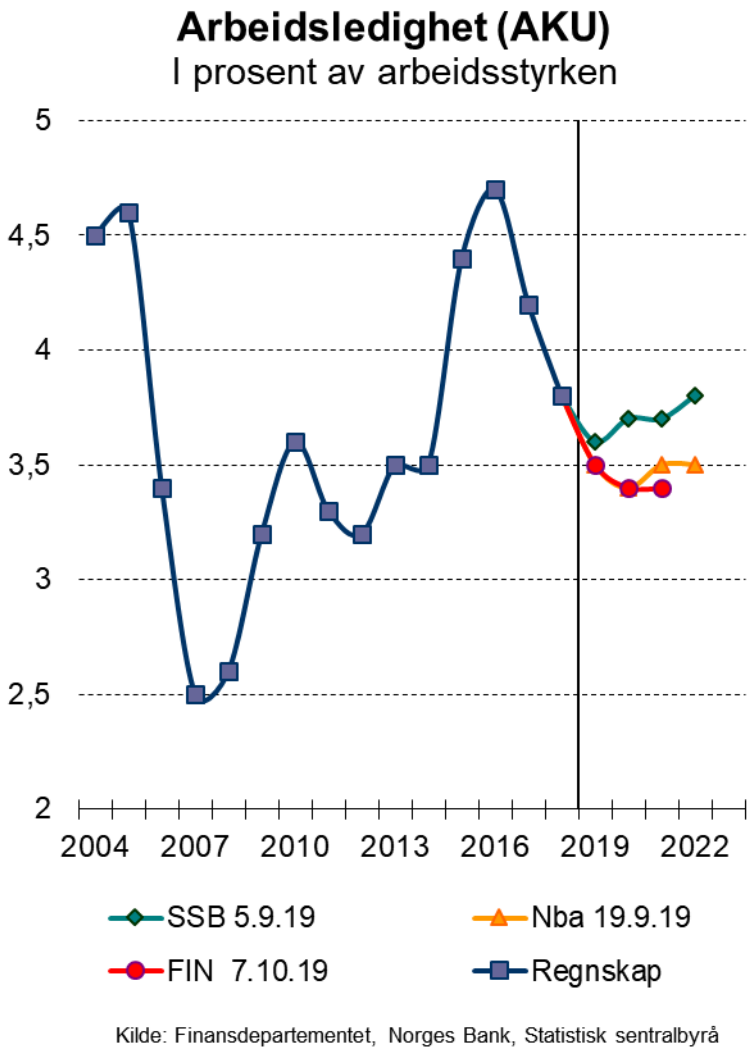

3 år med konjunkturoppgang – inn i (moderat) høykonjunktur

- FIN er mest optimistiske for 2019 og 2020
  - Høyest BNP-vekst
  - konjunkturoppgangen fortsetter i 2020
- Normal kapasitetsutnyttelse
  - Ledigheten nær gjennomsnittet siste 25 år

NB2020-anslag for 2020 – utligger av 20 prognosemakere

- Lavest på ledighet (3,4 pst.)
- Nest høyest på lønnsvekst (3,6 pst.)

- Drivkreftene i utviklingen ikke helt lik «de andre»
  - Investeringene i petroleumsvirksomheten markert ned i 2020
    - Andre rundt 0-vekst
  - Oppveies av mer futt i privat konsum, investeringer i fastlandsbedriftene og eksport
    - Få tegn til positiv utvikling på disse områdene
      - Unntak svak krone som stimulerer eksporten

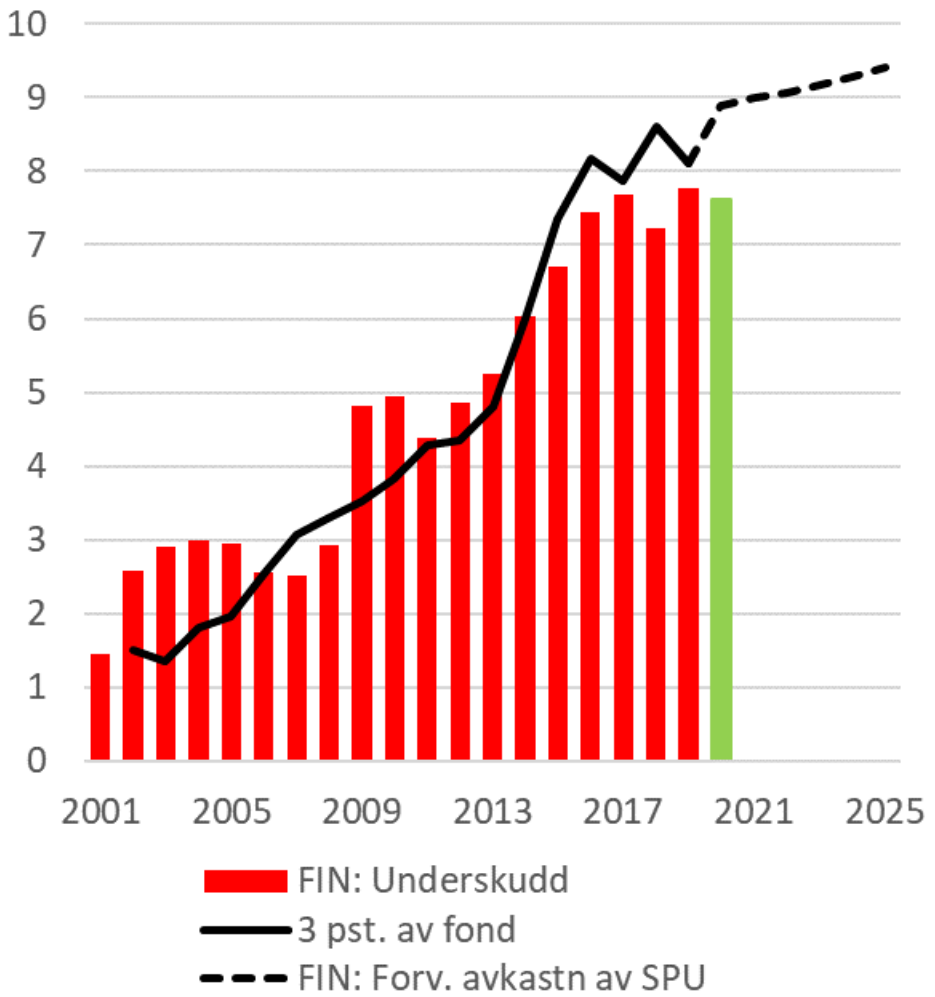
- Kommunesektoren kan frykte at skatteøren blir satt for lavt
  - 5 år med merskattevekst kan få en bråstopp

Fortsatt konjunkturoppgang (?) og en moderat høykonjunktur i 2020

- Foreslått innretning av finanspolitikken er stram - 0,2 pst. av BNP FN
- Men litt mindre stram enn det tallene viser
- «Underforbruket» i 2020 på 41 mrd. kr.
  - 33 mrd. kvote-salg-korrigert (12/7 mrd. kroner i 2019)

- 3-prosent-banen vil endres mye - trenger solid buffer
- Kostnadsveksten knyttet til aldring og klima framover
  - 2020 er første år med økte merkostnader knyttet til demografiske endringer i kommunesektoren
- Forsiktig oljepengebruk nå – vil gjøre framtidig omstilling lettere

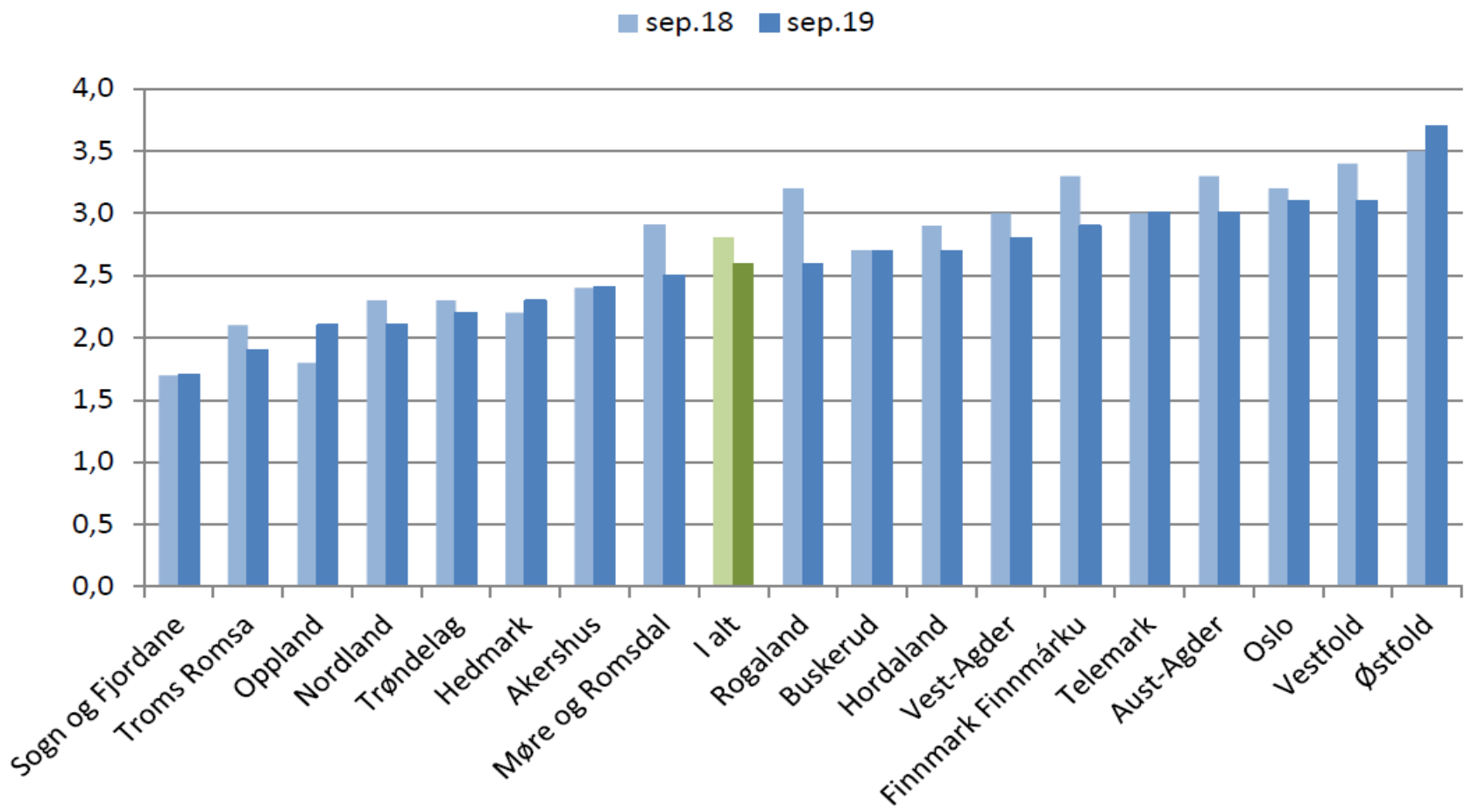
Strukt.oljekorr.budsj.underskudd og 3-pst.banen
Pst. av trend BNP Fastlands-Norge

Kilde: Finansdepartementet og KS

Moderat konjunkturoppgang – ikke alle fylker følger hovedmønsteret

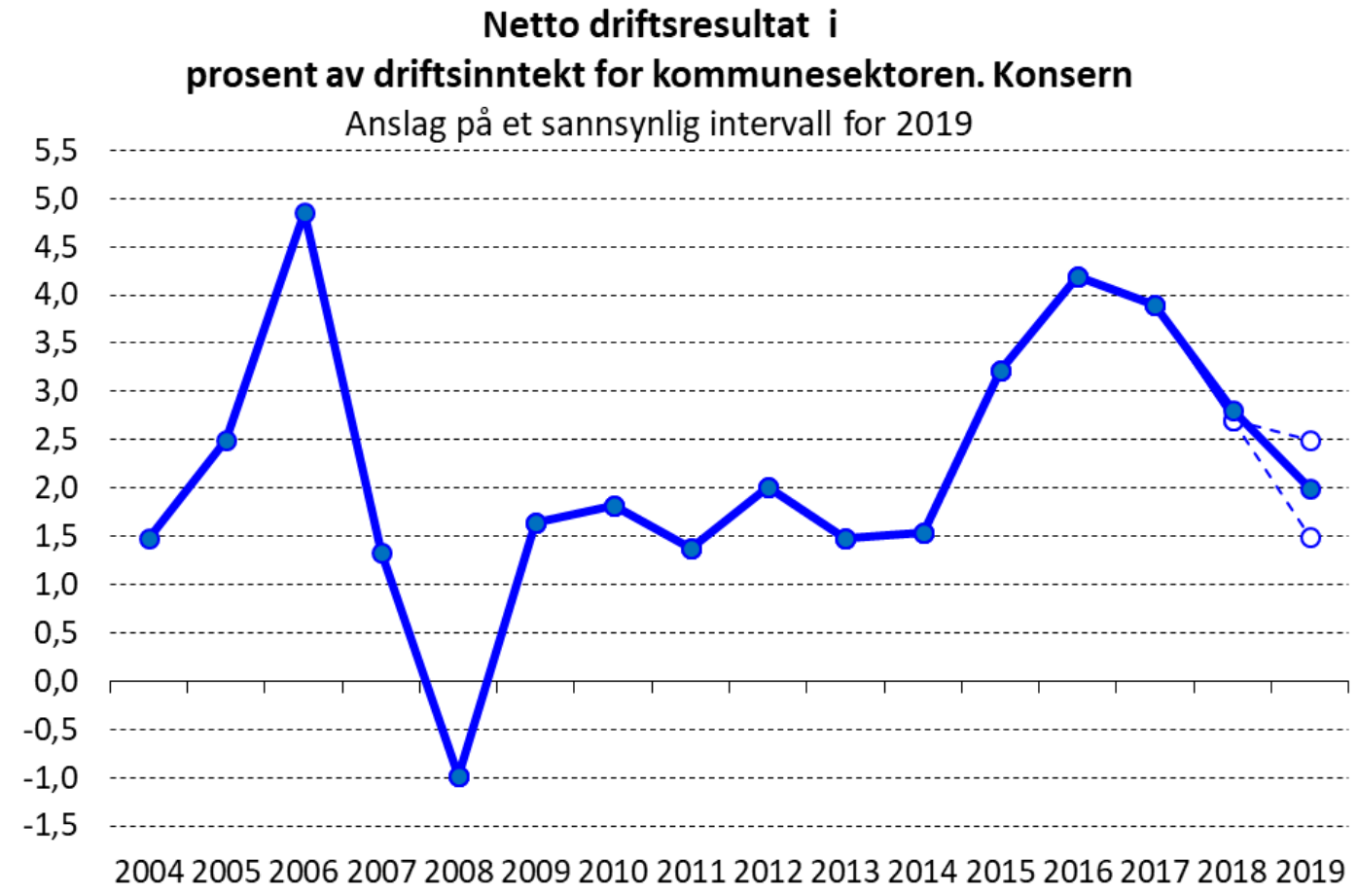
Figur 7. Bruttoledigheten i prosent av arbeidsstyrken etter fylke. September 2018 – september 2019

Kilde: NAV

- Arbeidsledigheten i september ned 0,3 prosentpoeng på 12 måneder
- Ledigheten i «oljefylkene» normalisert
- Høyere ledighet i 3-4 fylker
- Spredningen redusert

Forventet nedgang i netto driftsresultatet

Kilde: Kostra, TBU og KS

Merskattevekst trekker opp driftsresultatet i 2019

Bortfall av inntekter fra Havbruksfondet trekker i motsatt retning

Netto driftsresultatet anslås av KS til rundt 2 prosent i 2019 – om lag på TBU sitt anbefalte nivå

KS' indikatorer for økonomisk handlefrihet indikerer at det går bra

- Netto driftsresultat etter bundne avsetninger
  - Mindre enn 1
  - Mellom 1 og 2
  - Over 2
- Disposisjonsfond inkl. samlet regnskapsmessig mer-/mindreforbruk
  - Mindre enn 5
  - Mellom 5 og 8
  - Større enn 8
- Netto lånegjeld korrigert for ubundne investeringsfond
  - Større enn 75
  - Mellom 75 – 65
  - Mindre enn 65

År	Lite økonomisk handlings-rom	Moderat økonomisk handlings-rom	Større grad av økonomisk handlings-rom
2013	68	208	152
2014	63	211	154
2015	40	192	196
2016	23	146	259
2017	32	154	240
2018	41	148	233

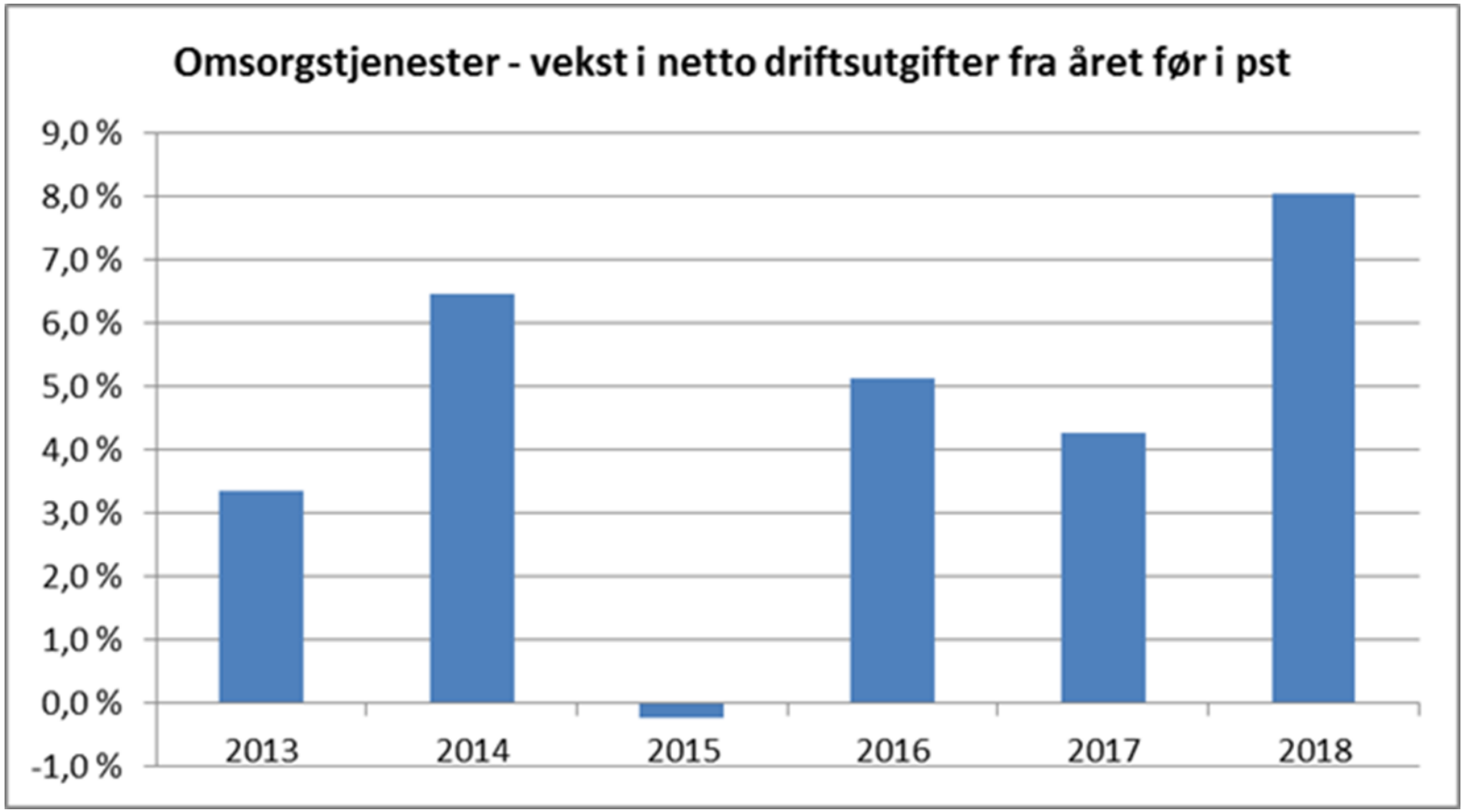
Stramt kommuneopplegg

	Mrd kr
Frie inntekter kommuner	**1,3**
Demografi videreført tjenestenivå fra 2019	1,3
«Satsing» tidlig innsats	0,4
Russatsing	0,15
Pensjonskostnader utover lønnsvekst	-0,4
Sum utgifter	**1,45**
Mulig handlingsrom	**-0,15**
Økt etterspørsel/behov - innenfor pleie og omsorg	

	Mrd kr
Frie inntekter fylkeskommuner	**0,0**
Demografi videreført tjenestenivå fra 2019	- 0,4
Pensjonskostnader utover lønnsvekst	-0,05
Sum utgifter	**- 0,45**
Teoretisk handlingsrom – vanskelig å hente ut effekten på videregående skole	**0,45**
Omstillingskostnader Sams	

Kutt i ressurskrevende tjenester – sterk økning i omsorgsutgifter

- Kostnadsovervelting fra stat til kommune på ressurskrevende tjenester
- En utfordring at ressurskrevende over 67 år ikke er inkludert
- BPA ordningen på høring:
  - Utvides til de over 67 år som er i ordningen

Klimatilpasning – fortsatt for lavt prioritert

- Behov for høyere budsjettprioritering av forebyggende flom- og skredsikring
- Samfunnsøkonomisk lønnsomt – og trygger lokalsamfunn

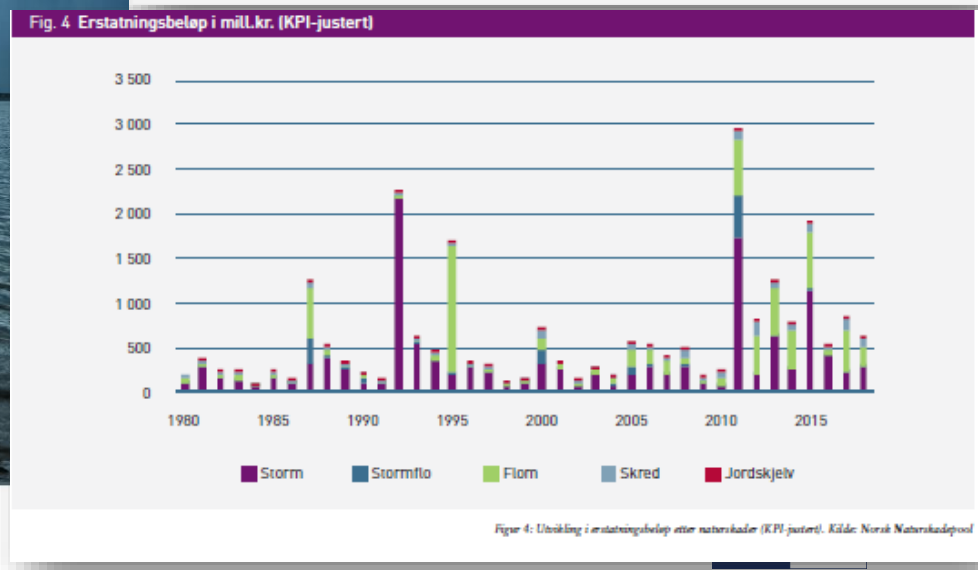
Aftenposten A-magasinet Osloby Sport Meninger Bli abonnent Meny

NVE: Behov for 4 milliarder kroner til flom- og skredsikring

NVE trenger nær 4 milliarder kroner til tiltak mot flom og skred, viser en kartlegging. Direktør Anne Britt Leifseth mener pengebehovet er langt større.

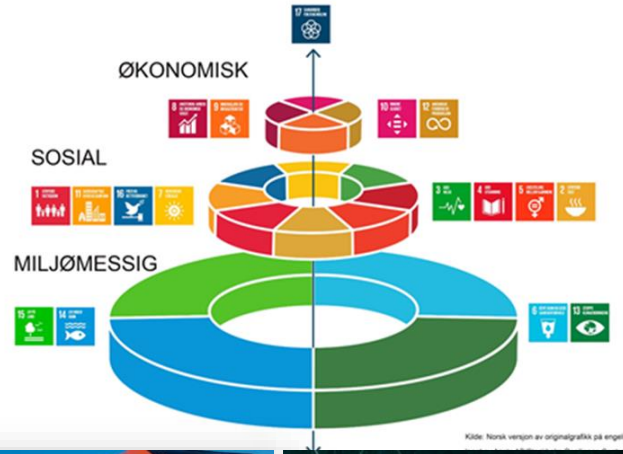
Et jordras gikk mellom husene i Vassenden i Jølster kommune forrige uke. NVE skisserer at de har behov for rundt 4 milliarder kroner til flom- og skredsikring. Foto: Audun Braastad / NTB scanpix

Figur 4: Utvikling i erstatningsbeløp etter naturskader (KPI-justert). Kilde: Norsk Naturskadepool

På vei mot fossilfri kollektivtrafikk?

- Positive virkemidler knyttet til investeringer i fossilfrie transportløsninger
- Utfordring: driftsmessige konsekvenser av vedtak om innføring av fossilfri kollektivtransport (ferjer) – må belyses

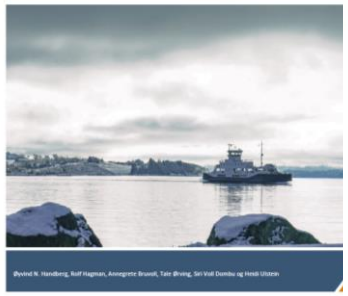

Departementene Handlingsplan

Plan for fossilfri kollektivtrafikk i 2025

Departementene Handlingsplan

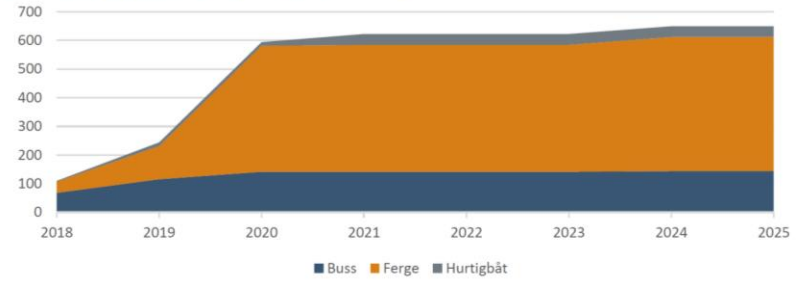
Regjeringens handlingsplan for grønn skipsfart

SAMMENDRAG

KOSTNADER VED OVERGANG TIL FOSSILFRI KOLLEKTIVTRANSPORT

Figur B Anslåtte totale årlige merkostnader for fylkeskommunene ved allerede innfaset eller vedtatt innfasing av fossilfri kollektivtransport (mill. 2019-kr), fordelt på transportmidler

Statliggjøring av skatteoppkreverne

- OBS-punkter:
  - Kommunene må sikres nødvendige styringsdata, også med foreløpige tall
  - Full åpenhet om forutsetningene i skatteanslagene
  - Kommunenes likviditet må ikke svekkes

Kommunal Rapport

STATSBUDSJETT. Regjeringen foreslår igjen å ta fra kommunene skatteoppkrevingen og gi ansvaret til staten. Med en flertallsregjering vil omkampen trolig lykkes, frykter KS.

Finansminister Siv Jensen (Frp) omtalte flytting av skatteoppkrevingen da hun holdt finanstalen om statsbudsjettet i Stortinget i dag. Til venstre stortingspresident Tone Wilhelmsen Trøen. Foto: Håkon Mosvold Larsen / NTB scanpix

